

FELHASZNÁLT IRODALOM

- Bahr, M. (2013). *Umweltbildung. Potsdamer Geographische Praxis*. Potsdam: Potsdami Egyetem Kiadó. Forrás: https://publishup.uni-potsdam.de/opus4-ubp/frontdoor/deliver/index/docId/6388/file/bahr_71_78.pdf
- Cserné dr. Adermann, G. (1999). *A tanulás- és kutatómódszertan alapjai*. Pécs: Janus Pannonius Tudományegyetem Felnőttképzési és Emberi Erőforrás Fejlesztési Intézet.
- Győri, Z., & Mosolygó-Kiss, Á. (2018). *Környezeti Nevelés a Budapesti Gazdasági Egyetem, A Green Mentor Program tapasztalatai*. Budapest: Budapesti Gazdasági Egyetem.
- Hartl, É. (2015). *Erdővel, erdőgazdálkodással kapcsolatos ismeretek az óvodapedagógusképzésben = Forest and Forest Management Topics in the Hungarian Kindergarten Teacher Training In: Tanulmány kötet Mészáros Károly tiszteletére*. Sopron: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó.
- Hartl, É. (2018). *Emlékerdő a környezeti felelősségvállalásért = Memorial Forest for Enviromental Responsibility In: Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére*. Sopron: Soproni Egyetem Kiadó.
- Hartl, É. (2020). *Erdőpedagógiával az erdőtudatos környezeti nevelésért az óvodapedagógus képzésben. Tanulmánykötet Mészáros Károly tiszteletére*. Sopron: Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar Neveléstudományi Intézete.
- Hortobágyi, K. (1993). *Ahol a fáktól jobban látni az erdőt*. Budapest: Erdei Iskola Egyesület.
- Hortobágyi, K. (1995). *Környezeti nevelés az erdei iskolában*. Budapest: Alapítvány a Magyar Környezeti Nevelésért.
- Kováts- Németh, M. (1998). *Erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig*. Pécs: Comenius Kft.
- Kováts- Németh, M. (2010). *Az erdőpedagógiától a környezetpedagógiáig*. Pécs: Comenius Kft.
- Kovats-Németh , M., & P. Somogyi, A. (2010). *A környezettudatos nevelés és a kulcskompetenciák*. Komárom: Selye János Egyetem.
- Kovátsné-Németh, M. (2011). Fenntarthatóságra nevelés és oktatás. In K. N. Mária, *Globális kihívások-alternatív megoldások határon innen és túl* (old.: 85-90). Győr: Nyugat-magyarországi Egyetem Kiadó.
- Kuti, I., & Kuti, I. (1995). *Környezeti nevelés az óvodában*. Kecskemét: Körlánc.
- Labanc, G. (2001). Óvodások környezeti nevelése. In V. András, *Réce Füzetek 5*. Budapest: Alapítvány a Magyarországi Környezeti Nevelésért.
- Labanc, G. (2010). Iskolás kor előtti környezeti nevelés. In V. Judit, *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia Alapvetés* (old.: 225-231). Budapest: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület. Forrás: <https://mek.oszk.hu/13400/13463/13463.pdf>

- Láng, I. (1993). *Környezet- és természetvédelmi lexikon I-II*. Sopron: Akadémia Kiadó és Nyomda Vállalat.
- Lehoczky, J. (1999). *Iskola természetben, avagy a Környezeti nevelés gyakorlata*. Budapest: Raabe Klett Könyvkiadó Kft.
- Lükő, I. (2003). *Környezetpedagógia*. Budapest: Nemzeti Tankönyv Kiadó.
- Mikházi, Z. (2006). *Környezeti nevelés és a turizmus kapcsolata Magyarországon*. Budapest: Budapesti Corvinus Egyetem. Forrás: https://geography.hu/mfk2006/pdf/Mikh%E1zi%20Zsuzsanna_k%F6rnyezeti%20nevel%E9s.pdf
- Nahalka, I. (2010). Pedagógiai háttér „környezeti nevelés-a fenntarthatóság pedagógiája”. In V. Judit, *Környezeti Nevelési Stratégia* (old.: 47-54). Budapest: Magyar Környezeti Nevelés Egyesület.
- Palmer, J., & Neal, P. (2002). *A környezeti nevelés kézikönyve*. Budapest: Körlánc Egyesület.
- Schiberna Endre, & Stark Magdolna. (2011). Erdőpedagógia az erdészeti felsőoktatásban. In K.-N. Mária, *Együtt a környezetért* (old.: 203-220). Budapest: Palatia Nyomda és Kiadó Kft.
- Szabó, L. (2014). Az erdő szerepe a fenntarthatóságra nevelésben. In V. G. Áron, *Fenntarthatóságra nevelés a nevelési- oktatási intézményekben* (old.: 27-36). Budapest: ELTE Tanító- és Óvóképző Karának dékánja. Forrás: https://pedagoguskepzes.elte.hu/letoltesek/3_vitalyos_fenntarthatosagra_neveles.pdf
- Tanácsa, E. I. (2013). *Erdei Iskola Minősítés Dokumentumai*. Gánt: Erdei Iskola érdekegyeztető Tanácsa. Forrás: https://xn--krnyezetvdelem-jkb3r.hu/sites/default/files/media/docs/erdeiiskola_minositese_2013.pdf
- Vásárhelyi, J. (2010). *Nemzeti Környezeti Nevelési Stratégia Alapvetés*. Budapest: Magyar Környezeti Nevelési Egyesület.

Folyóiratok:

- Havas, P. (2009). A fenntarthatóság pedagógiai eleme. *Új pedagógiai szemle*, .
Forrás: <https://ofi.oh.gov.hu/tudastar/uj-pedagogiai-szemle>
- Hortobágyi, K. (1993). Újjászülető erdei iskolák Magyarországon. *Iskolakultúra*, 85-90.
Forrás: <https://www.iskolakultura.hu/index.php/iskolakultura/article/view/29104/28822?fbclid=IwAR36KzKaD8SFWfgoHPGa6sLYvMeqSKM88Z26PR-vd1OfDIaI-al3v5YnRS4>
- Szabó, L. (2011). Az Erdészeti erdei iskolák története. *Erdészeti Lapok*, 124-126.
- Kovátsné-Németh, M. (2011). Az Erdőpedagógia projekt a fenntarthatóságra nevelés életmód stratégiája. *Újpedagógiai szemle*, 409.

Patyi , G., & Kollarics , T. (2023). A környezeti szemléletformálás eszme és társadalomtörténeti gyökerei Németországban. *Magyar Tudomány*, 291-297.

Jogszabályok:

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja 137/1996. (VIII. 28.) Korm. rendelet.

Forrás: [137/1996. \(VIII. 28.\) Korm. rendelet - Nemzeti Jogszabálytár \(njt.hu\)](#) (Letöltés: 2024.03.21)

Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja. 363/2012. (XII.17) Kormány rendelet

Forrás: [363/2012. \(XII. 17.\) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról - Hatályos Jogszabályok Gyűjteménye \(jogtar.hu\)](#) (Letöltés: 2024.03.21)

Dokumentumok:

Erdei Iskola Minősítés Dokumentumai, 2013 Gánt: Erdei Iskola érdekegyeztető Tanácsa. 5.o.

Forrás: https://xn--krnyezetvdelem-jkb3r.hu/sites/default/files/media/docs/erdeiiskola_minositesi_2013.pdf

Erdészeti Erdei Iskola Minősítési Eljárása, 2024 Budapest: Országos Erdészeti Egyesület titkársága

Forrás: https://admin.oeo.hu/upload/files/EEI_minositesi_eljaras_2024.docx (Letöltve: 2023.03.22) <https://www.oeo.hu/erdeszeti-erdei-iskola-minosit>

MELLÉKLETEK

1.Számú melléklet: Ábrák jegyzéke

1. ábra: Az óvodapedagógusok szakmában eltöltött éveinek száma
2. ábra: Az óvodát fenntartó vármegyék aránya
3. ábra: A települések jellegének aránya
4. ábra: az óvodai csoportok jellege, melyekben a válaszadó óvodapedagógusok dolgoznak
5. ábra: Erdei óvoda programmal rendelkező óvodák százalékos aránya
6. ábra: Az óvoda programjában 1-től 5-ig terjedő skálán, mennyire hangsúlyos a környezeti nevelés a válaszadók óvodájában
- 7 ábra: Örökös Zöld Óvodák és Zöld Óvoda cím nyerteseinek aránya
8. ábra: Erdészeti erdei iskolák és óvodák egymás közötti kapcsolatának aránya
9. ábra: Arra vonatkozó tapasztalat, felkeresik-e a családok a gyermekekkel az erdészeti erdei iskolákat a gyermeki élmény hatására

2. Számú melléklet: A kutatáshoz kapcsolódó kérdőív kérdései

Környezeti nevelés: Az erdészeti erdei iskolák és az óvoda kapcsolata a környezeti nevelésben

Kedves Válaszadó!

Simon Filoména vagyok, a Soproni Egyetem Benedek Elek Pedagógia kar harmadéves, óvodapedagógus hallgatója. Ebben a félévben a szakdolgozatomhoz és TDK dolgozatomhoz egy kutatást végzek, melynek témája az erdészeti erdei iskolák és az óvoda kapcsolata a környezeti nevelésben.

Tudományos kutatásom vezetője Dr. Hartl Éva, egyetemi docens. A kutatásban való részvétel teljesen **önkéntes és anonim**. Tisztelettel kérem támogasson tudományos kutatásomban, kérdőívem kitöltésével.

Válaszait előre is köszönöm!

Tisztelettel: Simon Filoména

*** Kötelező kérdés**

1. Hány éve dolgozik óvodapedagógusként? *

2. Hány éve dolgozik óvodapedagógusként? *

3. Melyik vármegyében található az óvoda amelyben Ön dolgozik. *

4. Milyen ennek a településnek a jellege? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Falu
- ☐ Község
- ☐ Kisváros
- ☐ Nagyváros

5. Milyen csoportban dolgozik? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Vegyes életkorú csoport
- ☐ Tiszta (azonos életkorú) csoport - kiscsoportosok
- ☐ Tiszta (azonos életkorú) csoport- középsősök
- ☐ Tiszta (azonos életkorú) csoport- nagycsoportosok

6. Az óvodában milyen programmal dolgoznak? *

7. Rendelkezik az óvoda erdei óvoda programmal? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen
- ☐ Nem
- ☐ Egyéb: _____

8. Az óvoda programjában mennyire hangsúlyos a környezeti nevelés? (1 szám a legkevésbé hangsúlyos) *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

1	2	3	4	5
☐	☐	☐	☐	☐

9. Az Ön óvodája Zöld Óvoda? Ha igen hányadszor nyerték el a címet?

10. Található erdészeti erdei iskola az óvoda közelében? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

☐ Egyéb: _____

11. Van kapcsolatuk erdészeti erdei iskolával? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

☐ Igen

☐ Nem

12. Ha rendelkeznek kapcsolattal, kérem írja le azoknak az erdészeti erdei iskoláknak a nevét amelyekkel tartja a kapcsolatot. Kérem sorolja fel.

13. Járnak erdészeti erdei iskolába az óvodai csoporttal? *

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Igen, rendszeresen.
- ☐ Igen, néha.
- ☐ Nem jutottunk még sajnós el ide.
- ☐ Nem, de erdei kirándulásainkhoz kérünk szakember (erdész, madarász) segítségét.
- ☐ Nem, eddig még nem gondoltam rá.
- ☐ Egyéb: _____

14. Amennyiben nincs kapcsolatuk erdészeti erdei iskolával kérem fejtse ki miért.

15. Milyen témával és programokkal kapcsolatban keresik fel az erdészeti erdei iskolát? Kérem írjon pár példát.

16. Honnan szerzett tudomást az erdészeti erdei iskola program lehetőségeiről?
(Több válasz is adható)

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Személyes kapcsolat
☐ Interneten olvasott róla
☐ Újságban olvasott róla
☐ Nincs kapcsolat
☐ Egyéb: _____

17. Kik a kapcsolat fenntartók az óvoda és az erdészeti erdei iskola között?

Soronként csak egy oválist jelöljön be.

- ☐ Óvónő - Erdészeti Erdei Iskola munkatársa
☐ Óvodavezető - Erdészeti Erdei Iskola vezető
☐ Nincs kapcsolat

18. Ön szerint miért lehet jó lehetőség az erdészeti erdei iskolai/ óvodai programokban részt venni? (Több válasz is adható)

*

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Sétálunk, mozgunk a jó levegőn.
- ☐ Környezeti nevelésben fontosnak tartom, hogy a gyermekkel erdőbe is eljussunk.
- ☐ Szeretném, hogy a gyermek ismereteket szerezzen az erdőgazdálkodással kapcsolatban is.
- ☐ Ismeret és élmény szerzés.
- ☐ A szakemberektől hiteles információkat kapunk az erdővel kapcsolatosan.
- ☐ Játékos módszerekkel ismerkedhetünk az erdőben az erdőről.
- ☐ Nem tartom különösebben fontosnak.
- ☐ Egyéb: _____

19. A programok után az ott szerzett élmények, ismeretek miként tükröződnek vissza a gyermekek mindennapjaiba?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Az utána lévő napokban újra játssza élményeit.
- ☐ Az utána lévő napokban spontán rajzol róla.
- ☐ Barkácsolunk az erdőben gyűjtött kincsekből, közben az ismeretek felidéződnek.
- ☐ Az ismeretek és élmények a gyerekek által kezdeményezett beszélgetésben megjelennek.
- ☐ Pedagógus által irányított beszélgető kör keretében.
- ☐ Séta közben.
- ☐ Egyéb: _____

20. Van-e arra vonatkozóan tapasztalata azzal kapcsolatban, hogy egy- egy ilyen program után a gyermekek családjukkal is felkeresik az erdészeti erdei iskolák által kínált programokat?

Válassza ki az összeset, amely érvényes.

- ☐ Igen, sokszor kapok visszajelzést.
- ☐ Igen, néha előfordul.
- ☐ Nem, nincs tudomásom róla.
- ☐ Nem.
- ☐ Egyéb: _____

21. Egyéb észrevétele a témával kapcsolatban?

3. Számú melléklet: Interjú az erdészeti erdei iskolákkal

Interjú 1

Válaszadó: Libor Mária

Erdőgazdaság: Kisalföldi Erdőgazdaság Zrt.

1. Melyik erdőgazdasághoz tartozik az erdészeti erdei iskola, ahol Ön dolgozik?

- Én a Kisalföldi Erdőgazdaságnak dolgozom, amihez a Ravazdi Erdészeti Erdei Iskola tartozik, illetve a Göbös-majori minősített Erdészeti Erdei Iskola.

2. Mióta vannak erdészeti erdei iskola programok?

-1999 óta működik az intézmény minősített erdészeti erdei iskolaként.

3. Milyen tematika szerint szervezik a programokat az erdészeti erdei iskolában?

-Alap erdei iskola program tervvel rendelkezünk, kiegészítve az aktuális eseményekkel (évszak, erdei és mezei munkák).

4. Milyen korosztály látogatja ezeket?

-Minden korosztályból érkeznek hozzánk, az óvodásoktól elkezdve a felnőttekig. Szakmát tekintve könnyebb, ha óvodás csoport jön, hiszen itt jönnek az óvónők, dadusokkal. Van, hogy családdal együtt jönnek az óvodások, itt ugye a testvérek, szülők, nagyszülők is becsatlakoznak, teljesen más tempóba kell haladnunk, ez kicsit nehezebb, viszont ez is egy tanulás kirándulásként működik.

5. Melyik korosztály a célközönség?

-Minden korosztályt szívesen látunk, természetesen. Az óvodás csoportokból viszont kevesebb van, ők egyébként is rövidebb időre, fél illetve egy napokra jönnek. Az iskolások azok, akik egésznapra vagy több napra jönnek.

6. Hogy zajlik le egy program? Milyen a felépítése?

-Úgy szoktam a proramot összeállítani, hogy legyen benne szakmai anyag mindenképpen. Van egy erdészet történeti gyűjteményünk, az erdészmunkája, a környékbeli növények, állatok és a Pannonhalmi- dombságot, mint tájegységet betudjuk mutatni, ez szakmailag és környezetnevelési tekintetben összefoglaló. Mindig sétálunk, hogy legyen egy kis mozgás,

van kilátónk, ahol megnézzük a környékbeli madarakat, állatokat, ugye ez egy másfajta tanulás itt. Végül mindig barkácsolunk valamit, témához kapcsolódóan.

-Ugyan úgy működik ez az óvodásokkal, mint a nagyobbakkal. Ebből a három tevékenységből, gyúrunk egy napi programot.

-Valamely óvoda minden évszakban jön és feldolgozza az adott évszakot. Igyekszünk alkalmazkodni a kért igényekhez.

-Az erdészetnél van az iskola, így belelátnak az erdészek munkájába, továbbá most éppen vadászati fő szezon van, a gyerekek betekintést nyerhetnek abba, amikor a vad hűtőházba viszik az állatot.

7. Ki tartja ezeket a programokat?

-A gyerekekkel én vagyok, én Hartl Éva tanárnőnél tanultam erdőpedagógiát Sopronban. Általában erdőpedagógusok, foglalkozás vezetők, az erdészek is besegítenek, viszont nekik sok a munkájuk.

8. Kik a kapcsolat tartók az intézmények között?

-Az óvodásban természetesen köztem és az óvónő között van a kapcsolat, mindig megbeszéljük, mi mit tudunk nyújtani, mit gondolunk, ők pedig mondják, mit szeretnének, milyen adott téma hét kapcsán kerestek fel bennünket. Így együttműködve tudunk dolgozni.

9. Milyenek a visszajelzések a programokkal kapcsolatban?

-Szerencsére szeretnek hozzánk járni, nem kell hirdetniük a programokat. Jók az adottságaink, könnyen megközelíthetők vagyunk. Egy csoportnak akár öt napra is tudunk programot biztosítani. Szeretnek hozzánk jönni, gyorsan betelnek a helyek.

10. Hogyan tudnák még népszerűsíteni programjaikat és az erdészeti erdei iskolájukat?

-Tényleg nagyon gyorsan betelnek a helyek a visszajáró vendégekkel, így mi inkább próbálunk mindig megújulni, hogy izgalmas dolgokat vigyünk bele a programokba.

Interjú 2

Válaszadó: Dr. Takács Viktor

Erdőgazdaság: TAEG Tanulmányi Erdőgazdaság Zrt.

1. Melyik erdőgazdasághoz tartozik az erdészeti erdei iskola, ahol Ön dolgozik?

-Dr. Takács Viktor vagyok és a Tanulmányi Erdőgazdaságnak dolgozom, ahol a Muck Endre Erdészeti Erdei Iskolát vezetem.

2. Mióta vannak erdészeti erdei iskola programok?

-2019-óta vannak programjaink, viszont az erdei iskola, mint tevékenység a 2000-es évek eleje óta működik.

3. Milyen tematika szerint szervezik a programokat az erdészeti erdei iskolában?

-Tematikus programokat kínálunk az Erdő házában. Például ősszel termések ismerete gyűjtéssel, vadon élő állatismeret. Persze az állat simogatót is érdemes említeni, ahol még etetni is megegethetik a kecskéket. Rendelkezünk bemutató teremmel is, melynek a tematikáját a helyszínen dolgozzuk fel, de itt leginkább az általános iskolás korosztállyal dolgozunk, nincs tapasztalatunk az óvodásokkal.

-Bentlakós táborok vannak nyáron, 20-30 főig, itt óvodások nincsenek, 7 és 13 év közötti gyerekek szoktak jönni általában.

4. Milyen korosztály látogatja ezeket?

-Első sorban az általános iskola alsó tagozatosai, kiemelten az első és második osztályosok, ők adják a többséget. De felsősök, középiskolások, az utóbbi években pedig az óvodások is látogatják az intézményt.

5. Hogyan zajlik le egy program? Milyen a felépítése?

- Népszerű programunk a nyom ismeret, ami a soproni parkerdőben zajlik, ez óvodásoknak egy 45 perces kis foglalkozás. Itt kapnak egy nyomhatározót és azt az adott nyomot keresik a földön. Ha az Erdő házába látogatnak, a vadaspark területét sétálják körbe, ahol mesélnek az ott élő állatokról. A környéki óvodákba is kilátogatunk, késő ősztől, tavaszig környezeti nevelés keretében. Lövön és Fertőszéplakon is voltunk már. Ilyenkor dobozokban felfedező csomagot viszünk, ezt dolgozzuk fel a helyszínen. Továbbá havonta két alkalommal tartunk családi napot szombatonként délelőtt, de ha vadlesről vagy Szentjános bogár túráról van szó, akkor este zajlik a program.

6. Ki tartja ezeket a programokat?

-Alapvetően természettudományos szakképesítéssel rendelkeznek, természetvédelmi mérnök, környezetmérnök, erdőmérnök, vadgazda mérnök, kiegészítve mérnöktanári, erdőpedagógiai szakképesítéssel, diplomával. Konkrétan pedagógus kollégánk nincs.

7. Kik a kapcsolat tartók az intézmények között?

-Személyes kapcsolattartás van az óvónőkkel és a tanárokkal. Az óvodák tematikusan kérnek programot, például évszakhoz kapcsolódó témában, illetve mi kínálunk programot, ők ilyenkor kilátogatnak hozzánk, az erdőházába.

8. Milyenek a visszajelzések a programokkal kapcsolatban?

-Sok a visszatérő csoport, akik évszakonként vagy egymásra épülő programokon vesznek részt, mi ebből látjuk, hogy jól teljesítünk.

9. Hogyan tudnák még népszerűsíteni programjaikat és az erdészeti erdei iskolát?

-Folyamatosan reklámozzuk instagrammon, facebookon, online, országos médiában. A vadaspark állataival. A környéken nincs konkurencia igazán, ez által könnyebb dolgunk van.

Interjú 3

Válaszadó: Patocskai Lunk Eszter

Erdőgazdaság: Bakonyerdő Zrt.

1. Melyik erdőgazdasághoz tartozik az erdészeti erdei iskola, ahol Ön dolgozik?

-Patocskai Lunk Eszter vagyok és a Bakonyerdő Zrt-nél dolgozom, korábban a Bakonyi Kis Betyár erdei iskolában dolgoztam.

2. Mióta vannak erdészeti erdei iskola programok?

-Az erdőgazdaság jelenleg 4 erdei iskolát üzemeltet: Bakonyi Kisbetyár Erdészeti Erdei Iskola, Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskola, Esterházy Erdészeti Erdei Iskola, Sárosfői Erdészeti Erdei iskola. A 2004 óta működő Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskolában szállást is tudunk biztosítani a programok mellett. Szintén az évtől működő Esterházy erdei iskola, viszont úgy nevezett hátizsákos erdei iskola egy napos programokkal. A Bakonyi Kis betyár 2012 óta üzemel, bentlakással és többnapos programokkal.

3. Milyen tematika szerint szervezik a programokat az erdészeti erdei iskolákban?

-Mindegyik erdei iskola környezete különbözik így más- más környezetet tudunk bemutatni, mások a lehetőségek. Pl: a Bakonyi Kis Betyár Erdészeti Erdei Iskolához közel helyezkedik el Bakonybél, ahol megtalálható a csillagda; élnek szerzetesek, akik gyógynövényes kertet művelnek. Minden erdei iskolának van tanösvénye, erdészeti ismereti foglalkozások tartása lehetséges.

-Vannak 3-5 napos programok, amelyben tanösvényen sétálunk, erdőpedagógia foglalkozásokat tartunk, például térkép ismeretet, gyógynövény ismeretet, vízvizsgálatot, kincskeresést, éjszakai vadlest, vadmegfigyelést, vadászkutya bemutatót.

4. Milyen korosztály látogatja ezeket?

-Iskolák és óvodák keresik fel az erdei iskolát, igényeikhez igazítjuk, illetve ajánljuk a programokat. Családi napokat is tartunk jeles napok környékén (erdők hete, víz világnapja). Szemét szedést és faültetést is szervezünk. Olyan szállással is rendelkezünk, amelyet családok is tudnak igényelni.

5. Melyik korosztály a célközönség?

-Általános iskolások idejét tartalmasabban kitudjuk tölteni, jobban értünk hozzájuk. Itt leginkább az alsósok, de a felsősöket is szívesen látjuk és a gimnazistákat, de az óvodások is szíves jönnek. Sőt a Balaton-felvidéki Erdészeti Erdei Iskolába a legkisebbek bentlakásos programokon is részt tudnak venni. Jellemzően a környékbeli óvodák használják ki ezt a

lehetőséget. Van egy visszatérő óvodánk, ahol a nagycsoportosokat évről évre hozzák hozzánk.

6. Hogy zajlik le egy program? Milyen a felépítése?

-Korosztálytól függő, általában hozzá igazítjuk az igényeikhez. Iskoláknak és óvodáknak tartunk csoportos foglalkozást, ők jelentkeznek be, mi programokat ajánlunk nekik, illetve van egy tematikánk, amin végig haladunk. Viszont van, hogy ők jelzik, mit szeretnének. Alkotnak az összegyűjtött termésekből, elhullt növényi részekből. Tulajdonképpen ez a mi tematikánk, amit felosztunk azokra a napokra, amiket nálunk töltenek.

-Az óvodásoknak nem tartunk előadást, jobban preferálják a játékos ismeretterjesztőket. Velük a tanösvényen elindulunk egy darabon, vagy az erdei iskola körüli erdőben, ahol vizsgálódunk, megfigyeljük a növényeket, rovarokat, felfedezzük a környezetet. Itt van, hogy tematikusan gyűjtünk is elhullt növényi részeket, amiket visszatérve az erdei iskolába, egy kis pihenés után, alkotnak az összegyűjtött dolgokból, de ez mellett is van egy kis kreatív alkotás program. Mivel a figyelmüket nehéz lekötni, inkább játékkal adjuk át az ismereteket. Az idő náluk egyébként is bekorlátolt a délutáni alvás miatt.

-Vannak családi napok is, mikor például faültetést szervezünk, szemét szedést. Itt becsatlakoznak az iskolák és az óvodák. Mivel van szállásunk, családokat is tudunk fogadni, akik van, hogy kérnek programot, például vezetett túrát kérnek tőlünk.

7. Ki tartja ezeket a programokat?

-Erdőpedagógiai szakmérnök, erdész technikusok, természetvédelmi mérnök, környezeti neveléssel és erdőpedagógiai képzéssel rendelkező szakemberek tartják ezeket a programokat.

8. Kik a kapcsolat tartók az intézmények között?

-Az óvónő és köztem személyes a kapcsolat.

9. Milyenek a visszajelzések a programokkal kapcsolatban?

-Pozitívak, szívesen járnak hozzánk. Sok zöld óvodával állnak partneri viszonyban, akik visszatérő vendégek.

10. Hogyan tudnák még népszerűsíteni a programjaikat és az erdészeti erdei iskolát?

-Reklámozás céljából kijárunk óvodákba foglalkozást, programot tartani, azért, hogy merjenek eljönni és látni milyen nálunk.

11. Melyek a legnépszerűbb programok?

-Éjszakai vadles, vadászkutya bemutató, kézműves foglalkozások, vadászkutya bemutató, növény ismeret mikroszkóppal, ezek a vizsgáló, gyűjtögető programok.

Interjú 4

Válaszadó: Csordás Brigitta

Erdőgazdaság: Pilisi Parkerdő Zrt.

1. Melyik erdőgazdasághoz tartozik az erdészeti erdei iskola, ahol Ön dolgozik?

-A Pilisi Parkerdő Zrt.-én belül a Budakeszi Vadaspark Erdészeti Erdei Iskolának dolgozom.

2. Mióta vannak erdészeti erdei iskola programok?

-2015- óta Erdészeti Erdei minősített iskola vagyunk, azóta vannak programjaink.

3. Milyen tematika szerint szervezik a programokat az erdészeti erdei iskolában?

-Állandó témáinkat két körletünkre építjük fel, a nagy vad és kis vad körletre. Ezeken belül van a két nagy téma, kisebb különbséggel például a rejtő színeik, család felépítés, családnevek dominálnak. Ezek az állandó szakvezetéseink, amikre előre kell jelentkezni, hogy a csoportok ne ütközzenek.

-Különböző nagyobb tematikák pedig a jeles napokhoz kötődnek, például a medvéknak köszönhetően a medve les. Az óvodások között ez a legnépszerűbb programunk.

-Viszont az erdőhöz kapcsolódva tavasszal tartjuk az ébredő erdő programunkat, ősszel pedig a levél keresőt, megnézzük az őszi erdőt. Mivel viszont vadaspark vagyunk, mindig visszakanyarodunk az állatokra, az állatsimogatóba a muflont, dóm szarvasokat meg lehet simogatni, kézbe lehet venni a nagypelét, ami óriási élmény a gyerekek számára.

4. Milyen korosztály látogatja ezeket?

-Vannak állandó szakvezetések, amik állandó témát takarnak. Ott igazából, mint alsósok, mint felsősök és óvodások is jelentkeznek. Ezeket korosztálynak megfelelően igazítjuk, azzal hogy mennyit mesélek, mit mutatok be, mit mondok az állatról. De szoktunk korosztálynak megfelelően limitáltan csak óvodásoknak, csak alsósoknak, csak felsősöknek szólóan meghirdetni programokat.

5. Melyik korosztály a célközönség?

-Nincs igazából célkorosztály. Az a meglátásom, hogy jobbra az óvodások között a nagy csoportosok jönnek és az általános iskolás alsósok és a felsősök. A gimnazisták szoktak

bejelentkezni éjszakai szakvezetésre, vagy külön kérnek etológias témavezetést, esetleg beleláthatnak a vadmacska faj megőrzés projekt munkába is betekintést kérnek.

6. Hogy zajlik le egy program? Milyen a felépítése?

-Vegyük például a legnépszerűbb programunkat, a medve lest. Elsőként játékosan megismerkedünk a medvével, mint állattal mindenféle ügyességi játékokon keresztül, majd a végén felmegyünk a medvéhez, akit egy hosszú bambusz rúd segítségével megetethetnek keksszel, majd énekelnek neki és megnézik meglátta-e már az árnyékát.

-Jelesebb napoknál, amikor több csoport jön szoktunk több pultot is kihelyezni, ahova ismeretterjesztő anyagokat játékokat helyezünk ki, így egyszerre több csoport is elfér. Ez átlagosan egy nap 4 csoportot jelent.

-Átlagban egy szakvezetés egy óra, viszont az óvodások életkori sajátosságára figyelünk, így nekik 45-50 perc.

-Környezeti nevelés keretén belül látogatnak el a kollégáim, azokba az óvodákba, ahova hívnak minket és például az őszi témakörön belül játékosan megismerkednek pár vonuló madárral, mit kell róluk tudni, milyen nehéz nekik az út, milyen sokat esznek előtte, mi történik azokkal, akik itt maradnak.

7. Ki tartja ezeket a programokat?

-2 vadgazda mérnök, 1 erdész technikus és én magam tanító és óvodapedagógus vagyok, most tanulom Sopronban az erdőpedagógia szakfelelőst. Mindig a csoporttal hárman vagyunk, a vadgazda mérnök, az erdész technikus kollégám és én. Másik vadgazda kolléga a papírmunkával foglalkozik.

8. Kik a kapcsolattartók az intézmények között?

-Az óvónőkkel és a tanárokkal tartjuk a kapcsolatot.

9. Milyenek a visszajelzések a programokkal kapcsolatban?

-A szakvezetéseknel az azonnali visszajelzést hallom a gyerekektől, például: „*uh de jó volt, ez volt életem legjobb környezet órája!*” Ahonnan mi látjuk, hogy megéri viszont az, hogy ezekből az iskolákból visszajárnak és az iskolák tanárai egymás között is elmondják. A táborokban szintén visszajárnak a gyermekek, vannak, akiket egészen kicsi koruk óta ismerek.

10. Hogyan tudnák még népszerűsíteni programjaikat, illetve az erdészeti erdei iskolát?

-Van egy facebook oldalunk, ahol mindig megosztjuk a közelgő eseményeket. Viszont mivel visszajárnak hozzánk, nem érezzük a szükségét a reklámozásnak.